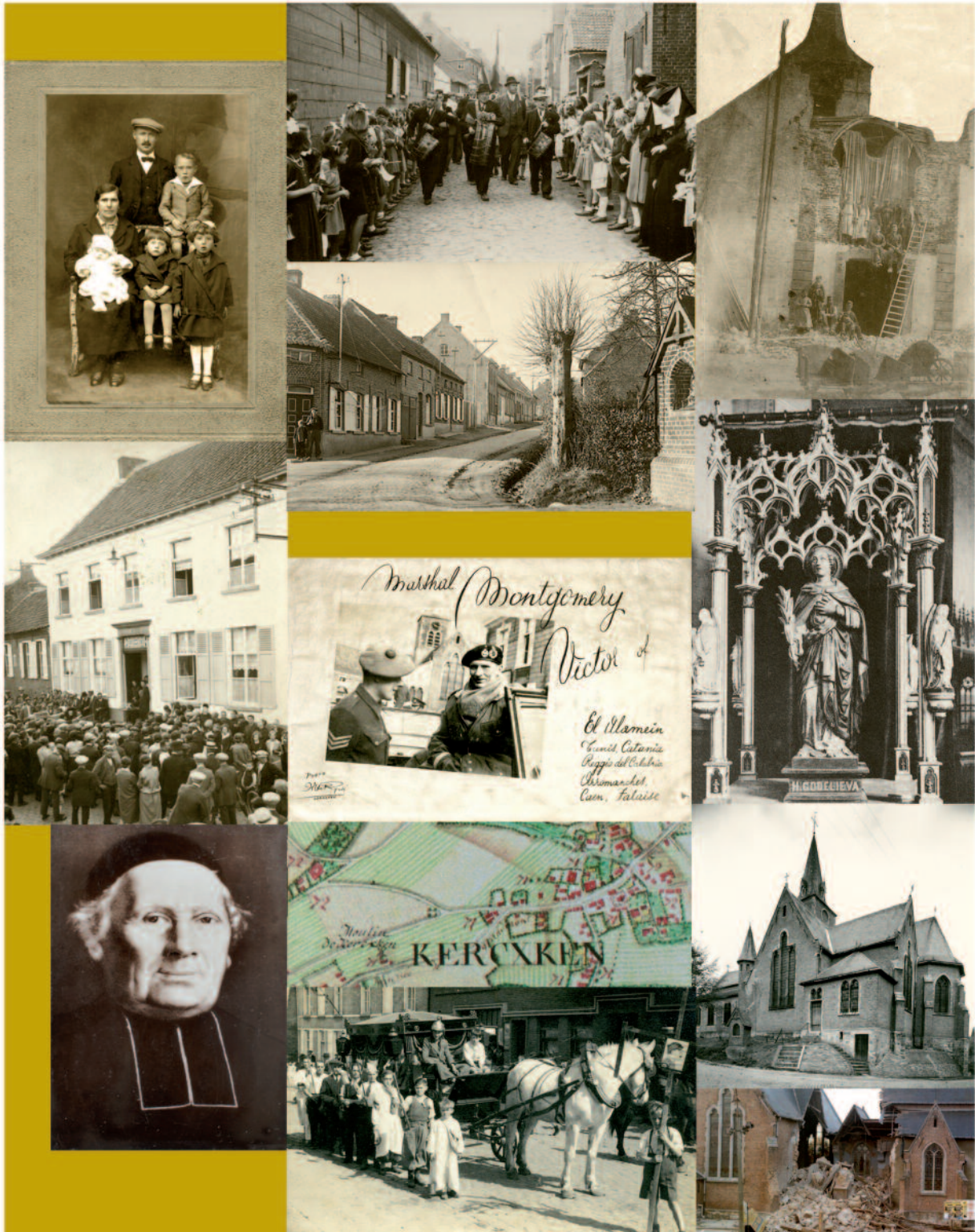

Nummer 4 - jaargang 34 - 2014 - okt., nov., december
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

mededelingen HEEMKUNDIGE KRING Haaltert

Werkgebied: Denderhoutem, Haaltert, Heldergerm,
Kerksken, Terjoden

Mededelingen Heemkundige Kring
Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

34e jaargang 2014 - nr. 4

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Medewerkers:

Denderhoutem:

Luc Pots
Hans Sonck
Raf Hendrickx

Haaltert:

Wim Allaer
Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck
Christophe Provost
Staf Versavel

Heldergerm:

Roger De Troyer
William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel - ledenadministratie

Documentatiecentrum:

Warandegebouw Sint-Goriksplein 17
9450 Haaltert.

Open: eerste zondag en tweede donderdag
van de maand van 10 tot 12 u.

Gesloten: juli en augustus

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert

Lidmaatschap: € 10

Steunend lid: € 15

Rek.nr. BE40 4395 0830 6163

KREDBEBB

Heemkundige Kring Haaltert

Email: willydeloose@skynet.be

info@hkhaaltert.be

Website: www.hkhaaltert.be

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten. Teksten mogen overgenomen worden mits bronvermelding.

HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Met een eucharistieviering en een serene plechtigheid werd op zondag 21 september hulde gebracht aan de Daensisten van het eerste uur te Kerksken. Aan de woning van Jozef Callebaut, waar de leiding van de Christelijke Volkspartij en Priester Daens de plooiën glad streken en de lijst publiceerden voor de komende verkiezingen, werd een gedenkplaat onthuld door burgemeester Veerle Baeyens samen met de kleindochter van Jozef Callebaut (foto p. 26).

Op Allerzielen genoten ruim 350 toeschouwers in een bomvolle parochiekerk van de prachtige Daenscantate van Octaaf Boone, uitgevoerd door de koren Vrolijke Musici uit Haaltert en Meergalm uit Overmere, versterkt met het Symfonisch Ensemble uit Aalst. Het was de laatste van de vier herdenkingsplechtigheden in het kader van de viering '175 jaar Daens' (foto p. 27).

De Heemkundige Kring wil voor de ondersteuning van dit project het Gemeentebestuur, het Priester Daensfonds, het Davidsfonds en de Cultuurraad van harte danken.

Wat de herdenking betreft van WO I, vermelden wij graag dat wij een interessante uitgave voorbereiden van *'Denderhoutem in Den Grooten Oorlog'*, door auteur Luc Pots. Over deze realisatie in samenwerking met Okra Denderhoutem vindt u verdere info in dit nummer.

Mogen wij u ook herinneren aan de hernieuwing van het lidmaatschap. Ondanks de supplementaire uitgave voor de verfraaiing van het tijdschrift willen wij toch het sedert 2006 onveranderd bedrag behouden van € 10 voor een gewoon lidmaatschap en € 15 als steunend lid. Alvast bedankt voor uw blijvende interesse.

Wil eveneens onze oprechte wensen aanvaarden voor een deugddoend en probleemloos 2015!

Graag nodigen wij u uit op zondag 4 januari (van 10 tot 12u) tijdens een 'Opendeur' in het documentatiecentrum.

De broers en de vaders

*De geschiedenis kent hen niet.
Niet bij naam.*

*Wel wie tevergeefs wachtte.
Hen op voorhand misten
en wisten dat ze zouden vallen
voor vermeende vrede.*

*De broers en de vaders hun graf
is leeg gebleven, naamloos.
Alleen de aarde rondom
herinnert aan strijd en slijk.*

*De geschiedenis kent hen niet
zeker niet bij voornaam.*

*Want alleen wie voornaam was
bleef buiten schot en
veroverde het heldendom
van God, land en eer.*

*Zij waren het die broers
en vaders lieten verslinden.
Niet voor het gelijk
maar voor eigen gejuich.*

*Ze wilden oog om oog.
Terwijl moeders blind werden
door tranen in het ongewisse
om hen die de geschiedenis niet kent.*

*Gelukkig staan hun namen
op een bronsplaat in de dorpen
waar de herinnering altijd is gebleven.*

*(uit: 'Wie geen schaduw blijft' van Geert Vanhassel,
uitg. De Draak, Tollembeek, 2014)*

Gesneuvelde soldaten in 1914

In totaal sneuvelden er 89 dorpsgenoten tijdens de oorlog. Bijna één derde ervan liet het leven bij de eerste schermutselingen in de laatste maanden van 1914.

Denderhoutem

Robert Désiré De Winter, zn van Edward Oscar en Maria Clementia Goubert, ° 07-08-1893, † Ougrée 06-08-1914, begraven op de militaire begraafplaats in Ougrée.

André Corteman, zn van Félicien en Pelagie Raes, ° 14-08-1892, † Brussel, 14-08-1914.

Domien Gérard Roelandt, zn van Petrus en Mathilde De Brauwer, ° 06-08-1892, † Aarschot, 19-08-1914.

Pieter Alfons De Geyter, zn van Alfons en Maria-Theresia Buyl, ° 26-09-1888, † Champion Cognelée (Namen), 22-08-1914, begraven in Champion op de militaire begraafplaats.

Petrus Amandus Temmerman, echtg. Van Eugenie Van Landuyt, ° 24-10-1884, † Wartel, Marche-les-Dames 22-08-1914.

Gentil Moreels, zn van Philemon en Sophia Praet, ° 19-08-1891, † Wolvertem, 24-08-1914, begraven op de militaire begraafplaats te Eppegem.

Raymond De Winter, zn van Gustaaf en Celesta Marie Goubert, ° 05-03-1888, † Tienen, 31-08-1914, begraven op de militaire begraafplaats te Tienen.

Cyriel De Leu, zn van Karel Lodewijk en Maria Judoca Van den Stock, ° 10-10-1889, † Lebbeke, 27-09-1914, begraven op de gemeentelijke begraafplaats te Willebroek.

Albert Van den Stock, zn van Jozef en Joanna Clementia De Saedeleer, ° 08-02-1891, † Walem, 28-09-1914, begraven in Mechelen.

Cornelius Rochus Praet, zn van Jozef en Ludovica De Clercq, ° 17-09-1892, † Ichtegem, 15-10-1914.

Aimée Jozef Verbeeren, zn van Karel Lodewijk en Julia Goubert, ° 03-01-1891, † aan de IJzer, 22-10-1914.

Kamiel Van Gijsegem, zn van Petrus en Barbara Bellens, ° 14-09-1888, † Alveringem, 24-10-1914, begraven aan de kerk te Alveringem.

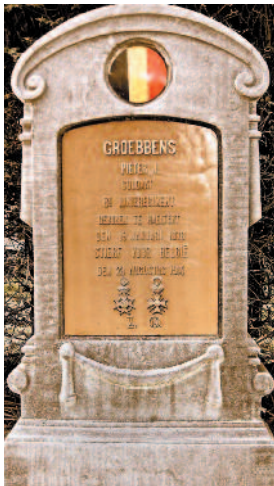
Omer Van der Speeten, zn van Norbertus en Maria Catharina De Coorde, ° 15-04-1886, † Calais, 05-11-1914, begraven te Denderhoutem.

Amand Van Schandevijl, zn van Dominicus en Regina Scheerlinck, ° 06-05-1881, † Southampton, 11-11-1914 en er begraven.

Voor verdere informatie over de Denderhoutemse gesneuvelden raadpleeg 'Denderhoutem in den Grooten Oorlog' van Luc Pots (verschijnt in het voorjaar 2015). **Verdere info elders in dit nummer.**

Haaltert

Pierre François Sack, echtg. Van Emilia De Meyer, ° 12-02-1885, † Wandre-Rabosée, 06-08-1914 en werd begraven op het militair kerkhof van Wandre-Rabosée. Hij was reeds onder de wapens sinds 1905 bij het 9de Linierement.

Het 9de regiment werd ingeschakeld in de eerste dagen van de oorlog ter verdediging van de forten van Luik.

Domien Grootvriendt, zn van Jan Baptist en Maria Theresia Allaer, ° 06-11-1887, Hoogstraat, † Lombardsijde, 15-08-1914. Vocht eveneens in het 9de Linierement.

Pieter Jozef Groebbens, echtg. Van Clementine Maria De Koker, ° 19-01-1878 in Ede, † Marches les Dames, 23-08-1914 en begraven op de militaire begraafplaats van Champlon-Namen. Hij trad in dienst op 1 augustus 1914 bij het 8ste Linierement als soldaat 2de klas vestingartillerie.

Jan Baptist De Schepper, echtg. Van Philomena De Vriendt, ° 08-09-1890, Windmolenstraat, † Lier, 05-10-1914 en begraven op de militaire begraafplaats van Lier. Op 1 augustus 1914 werd hij gemobiliseerd bij de 6de Legerdivisie. Hij was de oudste uit een gezin van 15 kinderen.

Hij werd waarschijnlijk gekwetst, aangezien de foto werd verstuurd uit een 'Hôpital temporaire'. Op de achterzijde van de kaart staat: 'Ziehier beminden Broeder mijn portret met eenigge vrienden van Welle en Denderleeuw'.

Een andere foto van het '7de Regiment de Volontaires', gekazerneerd in Klerken, stuurde Jan Baptist op 15 september 1914 naar 'Benoit Sterk, Dorp Haeltert bij Aelst'.

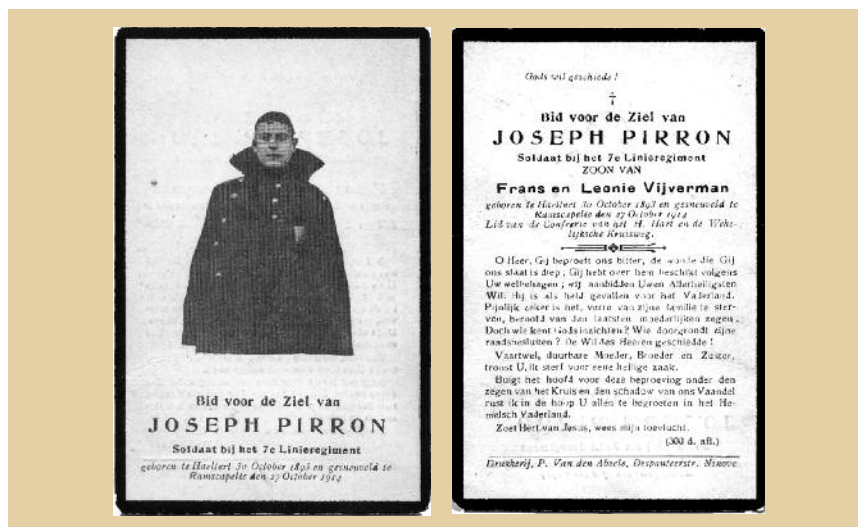
Victor De Kegel, zn van Dominicus en Maria Catharina Renneboogh, ° 03-02-1893, Brul, † Lint, 06-10-1914 en begraven op de militaire begraafplaats van Lier. Hij werd ingedeeld bij het 2de Regiment Karabiniers en werd soldaat 1ste klas.

Jozef Frans Van den Storme, echtg. Van Maria Elodia Baeyens, ° 09-07-1878, Kattestraat, † Lokeren, 19-10-1914 en begraven in Dendermonde. Deze militair was klaroenblazer bij het 8ste Linieregiment.

Jan Baptist Wijnant, zn van Bernardus en Angelina Nerinckx, ° 17-10-1894, † Stuyvekenkerke, 22-10-1914. Trad toe als vrijwilliger bij het 2de Regiment Karabiniers.

Livien Govaert, echtg. Van Rosalia Van den Stockt, ° 11-11-1875, † Stuyvekenkerke, 24-10-1914. Tekende als vader van een gezin van 8 kinderen als vrijwilliger bij het 1ste Regiment Karabiniers. Hij sneuvelde enkele weken na zijn indiensttreding.

Jozef Piron, zn van Franciscus Xaverius en Leonia Vijverman, ° 30-10-1893 † Ramskapelle, 27-10-1914 en begraven in Ramskapelle. Hij werd ingedeeld bij het 7de Linieregiment.

Heldergem

Cyrus De Rouck, zn van Anacleet Desideer en Maria Florentina De Smet, ° 13-05-1893 † Ougrée, 4/5-08-1914 en begraven op het militaire kerkhof van Ougrée. Zie ook nummer 3, 2014 Med. Heemkundige Kring Haaltert, blz. 24.

François Van Durme, echtg. Van Maria Leontina De Smaels, ° 23-01-1890 'aan den ijzeren weg', † Lier, 05-10-1914 (BS) en begraven op de militaire begraafplaats van Lier. Hij was soldaat bij het 3de Regiment Jagers te voet.

Alfons Allaer, zn van Kamiel en Victorine Van den Driessche, ° 05-10-1890 † Stuyvekenskerke, 22-10-1914, staat geboekt als vermist. Was soldaat 2de klas bij het 1ste Regiment Karabiniers.

Kerksken

Amedée Jozef Taeleman, zn van Victorinus en Adela De Schrijver, ° 09-06-1881, † Jupille, 04-08-1914 en begraven op de militaire begraafplaats in Wandre. Zie ook nummer 3, 2014 Med. Heemkundige Kring Haaltert, blz.23.

Amedée Braem, zn van Domien en Sidonia Van der Hoeven, ° 24-05-1893, Boekent, † Zepperen, 17-08-1914 en begraven op de militaire begraafplaats van Halen. Hij kwam op 1 augustus bij zijn eenheid, het 1ste Regiment van de Gidsen. Alfons Scheerlinck, zn van Theofiel en Clementia Hunninck, ° 19-02-1893, Berg, † Haverkapelle, 31-10-1914. Als soldaat milicien werd hij ingedeeld bij het 13de Linierregiment.

Terjoden

Henry Leon De Pauw, zn van Jan Leon en Sophie Clarys, ° 08-11-1890, + Ougrée, 06-08-1914 en begraven in een gemeenschappelijk graf in Ougrée. Eveneens ingedeeld bij het 9de Linierregiment en gesneuveld bij de eerste gevechten.

Cyriel Roelandt, zn van Pierre en Nathalie De Bruyn, ° 11-06-1887, † Ougrée, 06-08-1914 en begraven in Ougrée. Deze militair was ook ingezet in het 9de Linierregiment en werd dodelijk getroffen de eerste dagen van de oorlog in Ougrée,

Jan Henry Scheerlinck, ° 07-01-1892 + Bonnelles, 06-08-1914 en begraven in Bonnelles (Luik). Hij was soldaat-milicien bij het 1ste Regiment Jagers te voet.

Richard Verhofstadt, ° 17-04-1890, Geraardsbergse steenweg, † Walem, 06-10-1914. Hij was soldaat milicien ingelijfd bij het 8ste Linierregiment en sneuvelde bij de gevechten aan de Nete in Walem.

Roger De Troyer

(zie ook 'Haaltert Gesneuvelde soldaten WO I en WO II, HK 2005)

Documentatiecentrum

(open elke 1ste zondag en elke 2de donderdag/maand van 10-12u)

Wij danken:

- Bart Van den Driessche, Erembodegem: krantenknipsels en foto's van de jeugdbewegingen
- Marc Stalpaert en fam. Matthijs, Haaltert: bidprentjes
- Wilfried Vandekerckhove, Terjoden: jg 1930-33, weekblad 'De stad Antwerpen'
- Paula Van Opdenbosch, Haaltert: documenten jeugdbeweging
- Juliane Van Cauwenbergh, Haaltert: bidprentjes
- Wed. Affons Coppens, Haaltert: pamfletten
- Rik De Schepper, Haaltert: bidprentjes, oude kranten
- Wim Allaer, Haaltert: Guldenboek Vuurkruisers WO I, uitgave 1936-37
- Gezinsbond Haaltert: jubileumuitgave
- Julien De Vuyst, Mere: bidprentjes

Een speciaal dankwoord aan Delphine De Haeck, Kerksken voor een schenking van ruim 1500 bidprentjes. Zo staat onze teller op ca. 110.000 alfabetisch gerangschikte bidprentjes! Een schat aan informatie voor familievorsers.

Brieven naar het thuisfront

Bij het begin van de oorlog werden dienstplichtigen gemobiliseerd buiten de gevechtszone en voorbereid op de komende gevechten aan het front.

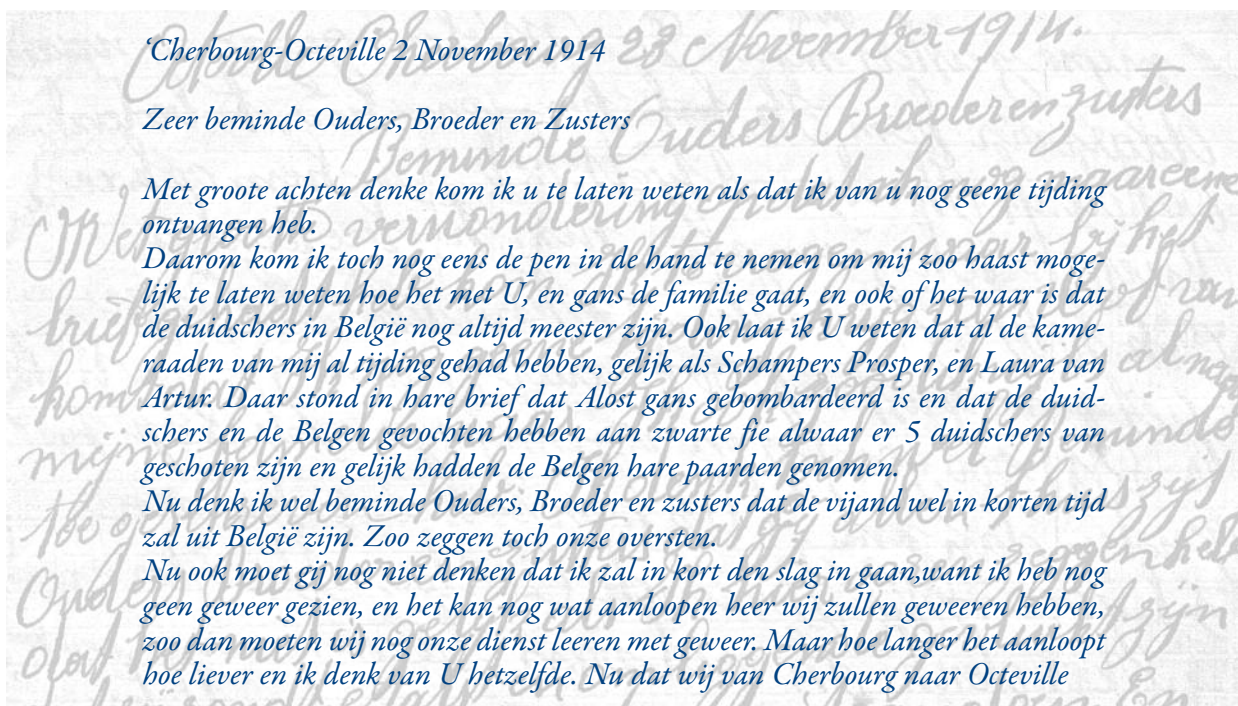
Eén van hen was Jozef Coppens, geboren in Ekent op 30-04-1894. Hij was de zoon van Frans en Maria Celine Nerinckx. Zij huwden in Haaltert op 7 oktober 1891 en kregen 4 kinderen: Joseph (° Ekent, 30-04-1893), Maria Ludovica (° Ekent, 14-06-1895), Joanna Maria Francisca (° Ekent, 14-12-1896) en Frans Theofiele Robert Constant (° Ekent, 26-01-1900).

Jozef kwam ongedeerd uit de oorlog terug en huwde in 1928 met Irma Huybrecht. Ze kregen drie kinderen: Suzanne, Alfons en Frans.

Hij was ingelijfd met stamnummer 54343 bij de 5de Infanteriedivisie, 2de Regiment Jagers te voet, 3de Compagnie, 3de Peloton.

Bij de mobilisatie werden zij getransporteerd naar het Franse Cherbourg-Octeville. Regelmatig schreef hij naar zijn ouders 'om de staat van zijne goede gezondheid te melden'. (1)

Om de tijdsgeest te respecteren publiceren wij de brieven in originele versie.

vertrokken zijn hebben wij ons veel verslechterd van eten en drinken en slapen. Ons eten is maar halfgenoeg, drinken hebben wij niet want het water is vergiftig en ons slapen is in eene paardenstal op strooi, alle 10 of 14 dagen ander strooi, met vele vlooiën. Het ziet er mij hier lief uit. Maar ik denk alsdat ik binnen een week of drie allerlangste weder naar België zal keeren.
Nu kom ik U, te vragen hoe het met de boerderij gaat, ik denk dat alles nog goed vooruit gaat en dat mijn broeder toch wel vader zal goed helpen voor de zaaitijd, want hij mag hem verzekeren dat hij niet lang alleen zal zijn om te werken, want onze oversten zeggen, als België wint zoals het zal winnen, dat de klas 14 zal gauw mogen afgaan, want dat zij klas 15 zoo gauw mogelijk gaan binnen vraagen.
Nu kom ik U te laten weten den staat van mijne goede gezondheid en ik denk van U allen hetzelfde.
Nu gaan ik sluiten want mijn strooi met vlooiën wacht naar mij, ook denk ik toch dat gij mij niet zult vergeten in uwe gebeden, want een goed gebed is de moed van mij en de gebeden die ik doe, is de moed van U, zegde een fransche priester in de mis gelijk als hij een sermoen gaf in vlaamsch voor ons. Dan gaf hij een sermoen in fransch voor zijn parochianen.
Ook de komplementen aan mijne (vijanden) neen aan al mijne vrienden en bijzonder aan mijne familie, Leonie en Teresse en mijne kameraad Alfons en aan de kleine Maria.
Ik heb aan U alle al tijding gedaan en nog geen antwoord gehad. Tot zelf aan mijne geburen in de verwachting dat gij aan mijne vraag zult voldoen verblijf ik...
Het adres van mij:
Jozef Coppens
2de Schasseurs à pied
3de compagnie 6 Division klas 1914 Cherbourg Octeville Frankrijk
Niets moogt gij er van vergeten op te zetten want anders komt het niet goed.
Gij moogt zeker zijn als dat zij soms nog een beet te lachen hebben, want zij verstaan ons niet en wij haar niet.
want als ik denk op mijne broeders oterch

Een drietal weken later ontvangen de ouders van Jozef een volgende bericht, waarin hij zijn ongenoegen uit over het feit dat zo weinig brieven van hem beantwoord blijven.

Alfons Huybrecht

Octeville Cherbourg 23 November 1914

Beminde Ouders Broeder en Zusters

Met groote verwondering opdat ik nog maar eene brief gehad heb kom ik u te vragen waarbij het komt dat ik nog geene tijding krijg van U of van mijne famielie, waar ik ook zoo dikwijls al naar toe geschreven heb. Ik denk toch wel Beminde Ouders Broeder en Zusters dat gij allen thuis zijt, opdat het niet is gelijk ik hier ooren zeggen heb dat zij rond Aalst en omliggende gevluht zijn, want dat zoude mij groot verdriet aan doen. En ook is het waar dat nonkel Petrus zijne Alfons moeten binnen komen is, dat waar toch ook nog iets voor hem(2).

Maar gelijk zij hier zeggen zijn zij in België moeten binnen komen van achttien tot dertig jaar, dat waar toch te veel voor België want zij zeggen hier dat er niet veel soldaten van België overschieten. Nu Beminde Ouders Broeder en Zusters ben ik hier maar slecht van eten en drinken en slapen, en het is reeds al zeven weken geleden dat ik hier eene stoof gezien heb, en het wordt hier al nijn winter, want het sneeuwt en regent hier genadig en de wind is hier bijtend koud en het grootste van al is als wij moeten des snachts marchen doen. Maar met kloeke moed doen ik maar voort want als ik aan mijne broeders denk die nu nog altijd in de slag zijn, zijn wij dan toch nog beter dan zij. Maar kom ik U te vragen of het werk al gedaan is en of de tas al uitgedorschen is. Ook ben ik krejees wie mijn vader in zijne toestand geholpen heeft en ook hoe het met het eten van de beesten is. Ik denk toch wel dat zij zullen genoeg eten hebben. Ook denk ik dat het in België nog zoo koud niet is want hier is het niet pluis om van des smorgens met ons geweer te marcheeren, want van deze week hebben wij ons geweer gekregen en wij hebben gisteren naar den tier geweest om te schieten, mar het is hetzelfde geweer niet van tehuis het dees is veel zwaarder. Ik zal wel met dees geweer op de Duitsche kunnen schieten.

Ook ben ik verwondert opdat ik nog van niemand geene tijding gehad heb, zelf niet van Leonie en Teresia en ook van Camiel en Jan De Loose en van Remon De Meier en Domen Coppens en gansch de famielie waar ik zoo dikwijls alsnaar geschreven heb. Want alle dagen staan ik de facteur afte wachten om te zien of er voor mij niets bij is, dat is toch niet wel van al mijne vrienden.

Nu beminde Ouders hebt gij mij geschreven dat Felomena mijne zusters naar De ... gegaan waaren daarvoor kom ik hen van hier te bedanken. Ook denk ik als wat tijd is hen ook eene brief te schrijven voor hen te bedanken.

Ook hebt gij mij laten weten dat onze Peter zijne Gustaaf ook naar Frankrijk gevlucht is, wilt zoo goed zijn van mij zijn adres op te zenden dan zal ik hem ook eens kunnen schrijven.

Nu beminde Ouders denk ik wel van binnen eene week of drij of vier naar mijn Vaderland terug te komen om mijne broeders ter hulp te komen maar ik denk dat het zal zijn om de bijzonderste steden te bewaken. Nu en nog altijd goed voorzien van geld want ik nijp ze hier met mijn kameraad Cyrille Matthijs Botvink. Want wij denken dat gij ze ook nog misschien zult vandoen hebben, meer dan wij, wij hebben toch eten, het is niet veel maar het is oorlog. Wij zijn ook altijd bijeen en slapen bijeen, als twee broeders.

Nu gaan ik sluiten want de ratten en vlooiën zitten naar mij te wachten dat zijn mijn vrienden en slapers.

Nu Beminde Ouders broeder en Zusters als gij nog niet geschreven hebt kom ik het te vragen zoo gauw mogelijk weder te schrijven want ik wachter alle dagen en nachten naar.

Ook de complementen aan al mijne vrienden en gansch de famielie.

Ook ben ik nog altijd in staat van goede gezondheid, gelijk gij mij zien vertrekken hebt en ik denk van u allen hetzelfde.

*In afwachting dat gij aan mijne vraag zult voldoen
Blijf ik uwe verkleefde zoon*

*Jozef Coppens soldaat bij het 2de Chasseurs a pied, 3de Compagnie, 3de peleton
Klas 14*

Cherbourg Octeville Haras

Op 9 december komt er opnieuw een schrijven met dezelfde klacht:

'...maar toch met groote achterdenken omdat gij nog geene tijding weder gedaan hebt en ik al zoveel kaarten en brieven geschreven heb...en ook van mijne kameraad Alfons en zelf de geburen waarnaar ik geschreven heb en nog geene tijding krijg.

Ook is hij begaan met de situatie op de boerderij:

'...Nu kom ik u te vragen hoe het met de koeibeesten en de varkens is, want ik geloof dat het een plezier is van de varkens te zien gelijk als zij vroeger veranderen, tot zelfs met de koei, want ik geloof dat wij een schoonste vaarzen zullen hebben...en ik denk dat gij broeder Robert, dat gij zult voortdoen voor mijne vader daarin te helpen om de boerderij goedt vooruit te gaan...ik zou nog meer nieuws kunnen schrijven, maar ik heb den tijd niet, van in ons vlooiokot waar wij in slapen, want gij ziet het aan mijn geschrift hoe genepen wij hier liggen...

Beminde ouders, als gij of de geheele familie nog niet geschreven hebt, laat mij wat nieuws weten zo gauw mogelijk want ik wacht er dag en nacht naar...Ook de complementen aan gansch de familie, Leonie en Treze en al mijne vrienden, Kamiel en Jan De Loose en Remong...en gelief mij het adres op te sturen van Agnes want wij hopen binnen wijnige tijd in Parijs te zitten en dan zou ik haar woonst bezichtigen als wij s' zondaags uitgaan...Drij gezworen kameraden botvink, Fransooi en Jozef Coppens.'

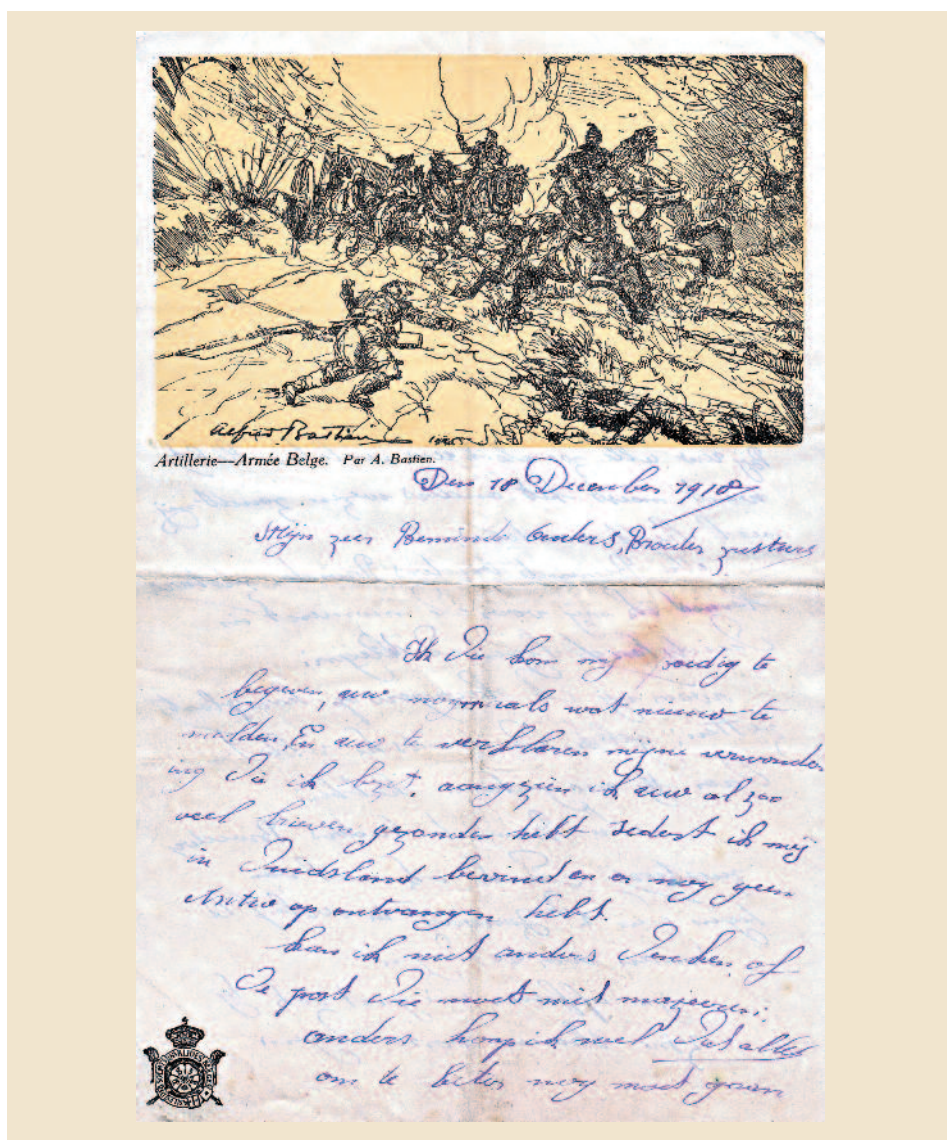
Op 1 februari 1915 komt er een brief 'om de staat van zijne gezondheid kenbaar te maken'. Jozef is tevreden omdat hij enkele brieven ontvangen heeft:

'...dat doet mij plezier en nog het meest omdat ik lees dat gij nog alle goedt voorzien zijt van eten van U allen en van onze beesten. Ook schep nog kloeke moed want ik denk dat ik in korten tijdt eenen goede wafel met een goed korentenbroodt zal komen eten...Ik kom u nog te vragen hoe het nog met mijne velo gaat en ook nog met de beesten en de vaars en ook dat gij gezorgd hebt voor de bezieën in den hof te planten...ik ben in het hospitaal geweest met pijn in de kop en fleuris, maar door de goede opvang van de paters was ik er gauw vanaf en ben heel en al gezond en zijn tot hiertoe in geen levensgevaar want wij hebben heerenleven buiten die soldaten die aan 't streiden zijn...'

Het volgende bewaarde schrijven dateert van 25 november 1915, nog steeds uit Octeville Cherbourg. De gezondheid is

'...extra goed en hooppende binnen korte tijd ons wederom bij malkanders te zijn juist gelijk als vroeger...en dat de goede God het mij zal verschaffen en het geluk te geven en mij te sparen van de vreselijkheden gelijk als er hier gebeurdt met deze droeve tijden...Nu nog lieve ouders verheugde mijn harte hier nog als ik vernam in uwen brief, van wanneer God mij het geluk zal verschaffen te mogen samen vereenigen met u allen, en gansch de familie, en zoo onder alkanders eene gesprek houden terwijl wij met het glas in de hand gezellig zitten, want dan eens gedanst en gezongen en zoo dus eene goede vermaking scheppen'

Waarschijnlijk werd de briefwisseling de volgende jaren voortgezet, helaas werd nog slechts één brief bewaard. Op het einde van de oorlog verbleef Jozef Coppens in Biederick a/d Rijn in Duitsland. Op 18 december 1918 berichtte hij aan het thuisfront:

'Mijne zeer beminde ouders, zusters en broeder, ik kom u nog wat nieuws te melden en u te verklaren mijne verwondingen die ik bezit, aangezien ik uw alzoo veel brieven heb gezonden sedert ik mij in Duitsland bevindt en er nog geen antwoord op ontvangen heb, kan ik niets anders denken als dat de post niet marsjeert...ik ben in Duitsland waar wij de burgers op hare plaats zetten, gelijk als de duitsche soldaten daar bij ons gedaan hebben. Ik denk de 2de januari in verlof te komen voor 20 dagen want mijne officier gaat ook voor 20 dagen bij zijne vrouw...Ik reik u allen de hand, vele groeten en complimenten aan de gansche familie en vrienden, uw verkleefde zoon, Jozef Coppens, 290 E 116 Premier Bataljon Armée Belge.'

Willy De Loose

- 1- Met dank aan de wed. Alfons Coppens-Paula Keymeulen voor inzage.
- 2- Alfons Huybecht (° Ha 13-09-1874) was de zoon van Augustinus en van Berlindis Van den Berghe. Hij lootte zich vrij en verkocht zijn lot voor 1600 fr. en deed vier jaar dienst bij het paardevolk, lanciers.

In een land waar oorlog heeft gewoed, gaat die niet gauw meer voorbij, ook niet als die oorlog inmiddels een eeuw achter ons ligt.
Ook de vier deelgemeenten van Haaltert betaalden hun tol aan de "Grote Oorlog".

Uit Denderhoutem alleen al waren er 273 jonge mannen die werden opgeroepen: 24 van hen sneuvelden en verschillenden van hen werden krijgsgevangen gemaakt. Bovendien waren er niet minder dan 135 opgeëisten en 1 soldaat werd willens nillens "geïnterneerd" in een interneringskamp in Nederland.
Voor elk van de getroffen (fysisch of psychisch gewonden, vluchtelingen en gedeporteerden) bestaat er een verhaal van verdriet, pijn en beproeving.

Als Atommenaar - initiatiefnemer van "Het Oud Atoms Fotoarchief" in okrAtom - en als medewerker van de Heemkundige Kring Haaltert voelde Luc Pots het niet alleen gepast maar zich - na zijn boek over Aloïs De Backer - moreel verplicht om 100 jaar na datum terug te kijken op "den Grooten Oorlog" in zijn dorp.

Aangezien in het nabije verleden is gebleken dat de inwoners van onze deelgemeenten hoofdzakelijk in de geschiedenis van hun eigen gemeente zijn geïnteresseerd wordt dit boekje gepubliceerd in het voorjaar 2015 onder de grote paraplu van de Heemkundige Kring maar in nauwe samenwerking met de Gemeente Haaltert en de OKRA afdeling Denderhoutem.

U leest er niet alleen hoe Atom de eerste wereldoorlog beleefde maar ook het oorlogsverhaal van alle Atomse gesneuvelde soldaten.

Hun tot nu toe nog ongekende verhalen werden chronologisch gerangschikt en verdienen bewaard te worden.

Van sommige jongens die de oorlog wel overleefden is het verhaal zo interessant dat er een speciale bijdrage aan werd geweid.

Ruime aandacht werd ook besteed aan de krijgsgevangenen, de opgeëisten en de geïnterneerde enkeling in Nederland.

Leden van Heemkundige Kring Groot-Haaltert of de OKRA-afdeling Denderhoutem kunnen hun exemplaar van dit boek in thesis-versie (106 blz - z/w - ingelijmd in plasticcover) reserveren door overschrijving van 8 €

ofwel

op rekening nr BE40 54395 0830 6163 - KREDBEBB van de HEEMKUNDIGE KRING GROOT-HAALTERT.

ofwel

op rekening nr BE 31 7370 2419 3055 - KREDBEBB van OKRA TREPUNT DENDERHOUTEM

telkens met vermelding "Boek Atom 1418"

Niet-leden betalen 10 €.

Verzendingskosten buiten Groot-Haaltert: + 4 €

Een unieke getuigenis uit WO I

Elke familie zal wel haar oorlogsverhaal hebben, van een grootvader, vader of oom. Maar het verhaal van Irma De Rouck (104 jaar!) verblijvend in het Rustoord Sint Jozef te Haaltert zal wel uitzonderlijk zijn.

Zij was drie jaar toen WO I uitbrak en 7 jaar toen haar vader terugkwam van het front.

Irma stamde uit het landbouwersgezin van Karel Lodewijk De Rouck en Pauline Thybaert die 8 kinderen groot brachten op de Houtmarkt te Haaltert.

Velen herinneren zich nog enkele familieleden, o.a. Roukes Leo, bakker op de Houtmarkt, Roukes Doren, landbouwer in Eiland, Roukes Zjang (en nadien Roukes Lucie), landbouwer en kruidenierswinkeltje op de hoek Hoogstraat-Burchtweg.

Irma was de dochter van Emiel en Maria Roelandt en werd geboren op 22 juni 1911. Haar vader werd bij het begin van de vijandelijkheden gemobiliseerd en ingezet bij de verdediging van de Luikse forten. Wat een zogenaamde onneembare verdedigingsgordel was, werd na enkele dagen veroverd door de bezetter.

De gevechten vergden honderden slachtoffers en een

groot aantal Belgische soldaten werden gevangen genomen en naar Duitsland gestuurd voor dwangarbeid, onder hen ook Emiel.

In januari 1919 keerde hij terug naar zijn dorp. Irma was toen 7 jaar en haar oudere zusje Pauline 9 jaar.

Nu nog heeft de eeuweling herinneringen aan de thuiskomst van haar vader. Toen zij 97 jaar was liet zij volgend relaas optekenen:

'Op de dag dat ons vader moest vertrekken naar den oorlog bakte hij voor mij en ons Paula een pan met eitjes en zette ons allebei op zijn schoot. Zo nam hij afscheid van ons. Maar tijdens zijn jarenlange verblijf in het concentratiekamp in het verre Duitsland vertelde ons moeder elke dag over hem om de herinneringen bij ons levendig te houden. Twee keer liet ze ook van ons een portret maken dat werd opgestuurd naar ons vader zodat hij kon zien hoe wij opgroeiden. Het waren eg moeilijke jaren...Eind december 1918 en de oorlog is eindelijk helemaal voorbij...Er waren er in het dorp al veel thuisgekomen maar ons vader bleef weg. Elke dag trok moeder met ons naar de statie om te vagen of hij er nog niet was. Ze begon het ergste te vrezen...Op een dag kwam onze naaste buurman bij ons binnen langs de achterdeur en zei: "Marie, ik moet u iets vertellen. Ik kom daar op straat ne vreemde mens tegen die met u ne keer wil klappen, maar hij durft nie binnenkomen..." Ons moeder zei: "Zeg nekeer tegen diene mens dat hij binnenkomt, wa zijn da nu voor manieren..." De man kwam binnen en zei: "Dag Marie, mag ik hier nog binnen van u?" Ik en

*mijn zus herkenden de man niet, maar ons moeder was zeer aangedaan en zei:
“Miel, pakt u ne stoel e zet u”. Hij zette zich naast de stoof, keek naar ons en vroeg:
“Marie, zijn dat uw kinderen..? “...Maar Miel, dat zijn mijn kinderen nie, dat zijn
ons kinderen...”*

Zij herinnert zich ook nog een spotliedje dat toen gezongen werd:

*Vader, hoe zit het aan den Yzer
Vroeg de Krooprijs aan de keizer
Slecht, mijne jongen, we kunnen daar niet door
Want de kleinen Belg, die staat er voor.*

*Maar we zullen 't nog eens proberen
Met kanons en schietgeweeren
En als ze dan nog altijd blijven staan
Zullen we naar Berlijn weer moeten gaan.*

*Het zijn mannen van het Vlaamse bloed
Die bezield zijn met veel heldenmoed
Ze strijden met de wapens in de hand
Voor hun innig dierbaar Vaderland*

*Als ik dat toch maar had geweten
'k Had liever in mijn broek gescheten
Met 't uit te wassen was het direct gedaan
Maar nu gaan we d'r allemaal nog aan.*

Na de oorlogsperiode herneemt het dagelijkse leven de normale gang. Irma krijgt er nog twee boertjes (Maurice en Marcel) en één zusje (Louise) bij.

Na de opnieuw dramatische oorlogsjaren van WO II, huwde zij in 1946 met Victor Verbeeren uit de buurgemeente Denderhoutem. Zij vestigden zich in Nieuwerkerken en kregen vijf kinderen.

Na een actief leven kwamen zij in 1996 naar het rustoord Sint Jozef te Haaltert. In 2008 overleed haar echtgenoot.

In haar 104de levensjaar geniet zij nog van een rustig leven en is ze omgeven door haar familie.

Wij wensen de kranige dame nog deugddoende momenten.

(Met dank aan de fam. Verbeeren-De Rouck voor de info en het beeldmateriaal)

WdL

Kant te Denderhoutem

Marie Van Vaerenbergh, de echtgenote van Frans Eeman, was de dochter van Charles Van Vaerenbergh en Maria-Christina De Cock en zoals blijkt uit onderstaande postkaart, van huize uit één van de lokale kantgeefsters die de Brusselse betere winkels bevoorraadde met exclusieve creaties. Zij solliciteerde met deze postkaart op 6 oktober 1902 vanuit *Denderhautem-lez-Alost bij ene Monsieur Heman - Brook (dentelles) in de rue du Marché aux Poulets* (de Kiekenmarktstraat) in de buurt van de Brusselse Beurs en de Sint-Niklaaskerk naar een toekomstige samenwerking. Graag stelt ze hem haar nieuwe modieuze hoge kwaliteitsvolle collectie voor het volgend seizoen voor maar schrijft er onmiddellijk bij niet te wachten om een bestelling te plaatsen. Kantklossen was inderdaad een tijdrovende bezigheid en alleen de dames uit zeer goeie middens konden zich dergelijke volledig handgemaakte kostbare exclusieve stukken permitteren.

De vervaardiging van kant was lange tijd een typische huisnijverheid. Telkens weer werden de voordelige werkomstandigheden waarin kantwerkers hun brood verdienden geroemd: proper en hygiënisch thuiswerk dat hen in staat stelde op eerbare wijze een inkomen te verwerven, hoe klein ook. Maar de situatie was niet zo zwart-wit als ze werd voorgesteld. Meisjes werden al vanaf hun vijfde in kantwerkscholen ondergebracht waar ze er jaren over deden om de stiel te leren en dagen maakten van tien tot twaalf uur. Opdat ze geen hogere aspiraties zouden ontwikkelen werden de verschillende

onderdelen van een groter kantwerk aan verschillende werksters op verschillende locaties uitbesteed. Enkel degene die rond ging om de kanten overal op te halen en ze vervolgens aan elkaar te lassen, wist bv. hoe een japon in elkaar stak. Vooral de Haaltertse kantuitgevers maakten het goede weer uit. Nu nog getuigen de talrijke statige herenhuizen langs de Stationsstraat (de provinciale baan van Aalst naar Geraardsbergen) daterend van begin 1900 van de welstand van enkele rijke Haaltertse families. Zelfs "De Denderbode" - oerconservatief katholiek kloeg de wantoestanden in de sector van de kantfabrikanten en bloemuitgevers al op 23 april 1891 aan *"die zich met het zweet en arbeid van anderen verrijken"*.

Kant werd betaalbaar voor de bourgeoisie met de invoering van de mechanische tule, die een enorme tijds-winst met zich meebracht en waarop dan bloemmotieven met de hand werden aangebracht.

Echt toegankelijk echter werd kant dank zij de lintjeskant. In de eerste helft van de 20ste eeuw werden de talrijke kantklossters om economische redenen verdrongen door mechanische kantproducenten.

Deze ten dele met de hand gemaakte kantsoort, waarbij geweven of gevlochten bandjes met borduursteken met elkaar verbonden worden, wordt lintjeskant genoemd maar is bij ons beter bekend als [in het Atoms fonetisch geschreven] *"lasseweirk"* (lacetwerk).

Zij konden veel goedkoper kant vervaardigen, dat gebruikt werd voor de decoratie van ondergoed, tafellinnen, nappen, gordijnen,

In Oost-Vlaanderen kwam vooral een kantproductie van naaldtechniek tot stand, die veelal werd verwerkt in fijn linnen en die men ook Brusselse applicatiekant noemt, maar ook bekend is als Renaissancekant. Het patroon wordt getekend op kristalpapier. Daarna werden de patroonlijnen doorgeprikt. Dit moederpatroon werd op een ander papier gelegd, bij voorkeur bruin en poreus papier zoals bijvoorbeeld Zweedse kraft. Met een vod, doordrenkt met een verdunde zwarte drukinkt, wrijft men over de hele tekening, op die manier dringt de inkt enkel door de gaatjes en komt op het bruine papier.

Het hoogtepunt van deze lintjeskant lag tussen 1910 en 1940. Edmond Muylaert (Borrekant) beter bekend als "*Kamslougers*" gaf reeds kantwerk uit in 1890. De lacet werd toen ingevoerd uit Duitsland. De oudste zoon Charles kocht in 1926 zelf een lacetweefmachine en stichtte in de Molenstraat de eerste lacetweverij in België.

Zijn weduwe Victorine Temmerman ging in 1919 inwonen bij haar dochter Elisa Muylaert en schoonzoon Xaveer Uyttersprot en kocht in 1936 een lacetweefmachine ter bevoorrading van circa 100 werksters. De zoons Karel en Edmond bedienden ze. Na hen werd ze nog occasioneel bediend door schoonzoon André De Cremer, echtgenoot van hun dochter Jeanne. In 1930 waren er niet minder dan 599 "*blommenmoakessen*" in Atom werkzaam.

De familie Van Vaerenbergh - één van de belangrijke kantuitgevers in Denderhoutem- bouwde het huis waarin nu de nieuwe "De Bareel" is gevestigd op het perceel van de vroegere boerderij van de familie Van Vaerenberg, pal tegenover de afspanning "In den Bareel" .

Mijn oma zaliger heeft haar leven lang lacetwerk gemaakt. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat was ze met naald en draad aan de gang en dit voor een paar armzalige frankskens. Mijn grootvader moest dan nog meehelpen om het afgewerkte stuk van de patroon los te snijden en ik mocht mee naar den Hoogeweg wanneer "metj" langs de zijingang haar werk ging afleveren. Een mooi afgewerkt kantwerk bracht dan 2, 5 of 10 frank op naargelang van de grootte. Wat denk je wat de uiteindelijk de prijs was waarvoor het verkocht werd in de een of andere kantwinkel in Brussel, Gent of Brugge? Om de wenkbrauwen te fronsen...

© Luc POTS

Nieuwjaarswensen 2015

*Hier het nieuwe jaar
ongeschonden hoopvol blij
stevig vasthouden.*

*De klok die twaalf slaat
geluk gezondheid liefde
plukken dag na dag.*

*'t Oude jaar vergaan
nieuwe wensen lief oprecht
teder bewaren.*

Nora Redant

Aftelrijmpjes

Vlimme vlamme koeke damme....

Schipperke mag ik over varen, ja of nee?...

Aure kadaure, bim bom bore, esj kadesj plesj...en nog zoveel andere aftelrijmpjes die gezongen werden door de spelende kinderen decennia geleden.

Help je ons om die van onder het stof te halen? Pijnig jullie memorie en sein ze door:

- aan medewerkers van de Heemkundige Kring (info@hkhaaltert)
- Minimuseum Mussenzele (rik.de.schepper@skynet.be)

Mijn verhaal

Familie Temmerman-De Vos

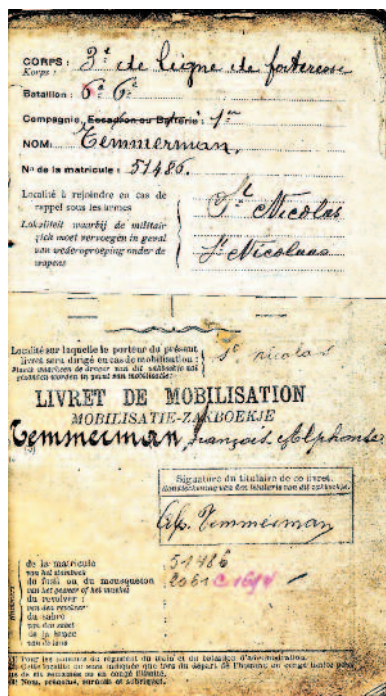
Dominicus Temmerman (° Denderhoutem, 20-03-1858 en + St.-Agatha-Berchem, 03-08-1943), gehuwd met Eulalia De Vos, ex. Denderhoutem) was een kleine landbouwer en daarnaast ook jacht-opziener bij baron de Sadeleer te Haaltert.

Tijdens de oorlog werd hij aangesteld om het in de volkstaal te zeggen tot 'stok-champetter' wat we nu zouden omschrijven als hulpveldwachter.

Zijn opdracht bestond erin de bezittingen en velden van de burgers te beschermen.

Het kroostrijke gezin telde tien kinderen waarvan de vier oudsten: Alfons, Albert, Amadée en Justine reeds gehuwd en dus het huis uitwaren toen de eerste wereldoorlog uitbrak in augustus 1914. Een andere zoon, Antoine had het ouderlijk huis eveneens verlaten in 1912 om in Amerika zijn vrijheid en geluk te zoeken.

Met zekerheid kunnen we stellen dat vier zonen uit het huisgezin betrokken zijn geweest in 'De Grote Oorlog'. Drie hebben het overleefd. Eén is gesneuveld (Amandus) door een kogel in de borst bij het begin van de oorlog. Hieronder het relaas voor zover we het konden achterhalen.

Franciscus, Alphonsius

(° Denderhoutem, 10-05-1881 en + Haaltert, 17-08-1948, gehuwd met Maria Emilia Standaert).

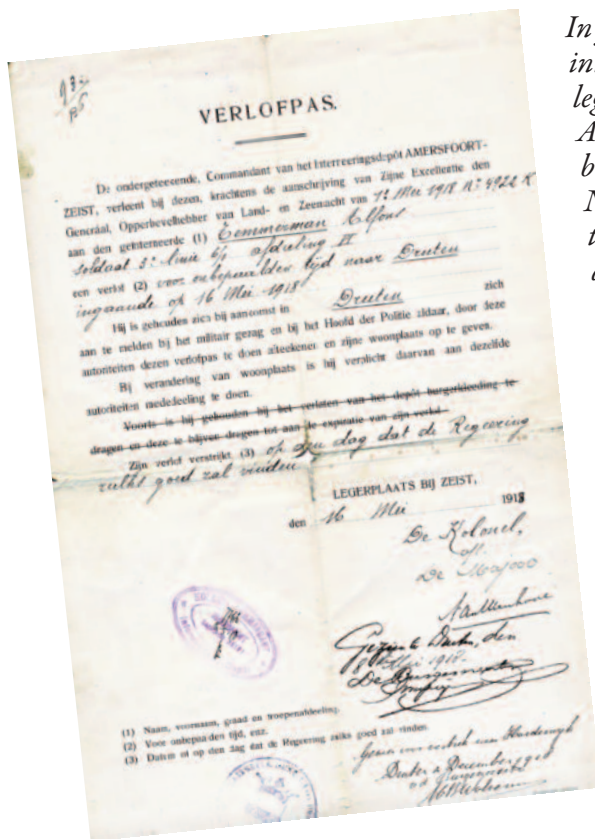
De oudste zoon Alfons, 33 jaar toen de oorlog uitbrak, had reeds drie kinderen. Zijn vrouw Emilie was zwanger van haar vierde kind dat geboren werd in februari 1915.

Alfons werd onder de wapens geroepen en de ganse oorlogstijd bleef zijn echtgenote Emilie met haar kroost alleen achter te Haaltert op de Houtmarkt. Als krijgsgevangene verbleef hij in het interneringskamp in Zeist (NI).

Op een foto genomen in 1914 staat Alfons (x) met een groep andere soldaten met de vermelding: 'krijgsgevangene te Zeist'.

Kamp Zeist te Nederland

In feite was kamp Zeist geen krijgsgevangenkamp, maar wel een interneringskamp voor vluchtelingen. Bij de inval van het Duitse leger in België op 4 augustus 1914 en vooral na de val van Antwerpen op 10 oktober 1914 vluchtten honderdduizenden burgers en ook tienduizenden militairen naar het neutrale Nederland. De militairen vluchtten om aan Duitse concentratiekampen te ontkomen, maar er waren ook veel militairen die op de dool waren, verdwaald of afgesneden van hun legereenheid en zo in Nederland terecht kwamen.

Militairen die in Nederland terecht kwamen, werden onmiddellijk ontwapend en in een interneringskamp gestopt, zodat ze niet meer terug naar België konden. Dit was conform de vredesconferentie van Den Haag uit 1907 waardoor Nederland als neutrale natie alle oorlogvoerende militairen ontwapenen en interneren. Ook burgers werden in interneringskampen verzameld.

Pas in december 1918 konden de gevluchte militairen terug naar huis keren.

VERGUNNING VOOR TEMMERMAN ALFONS SOLDAAT
 3 LINIE REGIMENT ZICH MET DE CANTINE KAR TE
 BEGEVEN NAAR HET HEM OPgegeven PUNT WAAR DE
 WANDELLENDE AFDEELING ZAL RUSTEN. EN DAARNA LANGS
 DEN KORTSTEN WEG IN HET KAMP TERUG TE KEEREN.
 OP LAST VAN DEN DEPOT COMMANDANT
 „MILITAIRE CANTINES”
 Interneringskamp,
 Legerplaats bij Zeist
 De Directeur: *Kan Koster*

ARMÉE BELGE
 C. T. A. M. - ANNEXE
 GAND
 25. C.
TITRE DE CONGÉ.
 En vertu de la C. M. du 5-2-19, 1e D. G. Recrut n° 1418/10 le
 Commandant du Centre accorde un congé avec solde du *14*
 1919 au *1er avril 1919* (date de son congédiement
 au *soldat et es Temmerman Achiel 5e linie*
 pour se rendre à *Haaltert* prov. de *est. H.*
 Gand, le *16 février 1919*
 Le Commandant du C. T. A. M. n^o
D. Luceau

APPRECIATION DES DISTANCES.
 (Règlement sur l'instruction du tir, art. 75 et 236.)

(1) *Gemmerman, soldat* Vue (2) *faible*

Distances.	Observations. (Texte rédigé en français ou en flamand.)
100	(3) <i>Zijn aangezicht is herkenbaar als ook zijne kleeren.</i>
200	(3) <i>Ik kan nog de knoppen tellen en zie zelfs dat hij getten aan heeft.</i>
300	(3) <i>Zijn aangezicht maakt een wit punt uit.</i>
400	(3) <i>Geel hoofd kan ik niet meer zien.</i>
500	(3) <i>Ik zien nog al de bewegingen van de armen en benen.</i>
600	(3) <i>Ik zien nog de bewegingen van de benen 133 stappen voor 100 meters</i>

le 10 janvier 1903
 L'Officier instructeur,
Bronckhorst

(1) Nom, grade.
 (2) Faible, moyenne, bonne, très bonne.
 (3) Voir règlement de tir, page 28

De gepubliceerde kaart toont aan dat alle verordeningen stipt dienden nageleefd.

Alfons verbleef ongeveer drie jaar in Zeist. Zijn jongste zoon, Achiel, had hij nog nooit gezien toen hij op 't einde van de oorlog terug naar huis kwam. Onaangekondigd kwam hij in Haaltert aan. Het verhaal gaat dat, toen de kleine Achiel hem zag, hij naar hem toesnelde en 'vader, vader!' riep!! Misschien was een wankele gezondheid van Achiel als kind, een gevolg van de ontberingen tijdens de oorlogsjaren?

Desiderius Albertus

(° Denderhoutem, 23-08-1822 en † Ninove, 09-07-1949) Hij huwde met Nathalie De Sutter (° Denderhoutem, 27-05-1882 en † Denderhoutem, 14-02-1954).

Hiervan is nog niet geweten of hij betrokken geweest is in de oorlog. Eén van zijn kleinkinderen, José Tas, woont in Haaltert, maar zij herinnert zich niets over het oorlogsverleden van haar grootouders.

Petrus Amandus

(° Denderhoutem, 24-10-1884 en † 22-08-1914)

Hij werd opgeroepen en ingedeeld in het 10de Linierregiment met stamnummer 55863. Hij was dus 30 jaar bij het uitbreken van de oorlog en gehuwd met Eugenie Van Landuyt. Hij is één van de eerste gesneuvelden uit onze gemeente. Door een kogel in de borst werd hij dodelijk getroffen op 22 augustus 1914 bij gevechten in Warlet (Marche-les-Dames).

Zijn dochtertje, Amandine Temmerman, werd nog geen twee maand later geboren op 7 oktober 1914. Haar werd evenmin een lang leven beschoren want zij stierf op 17-jarige leeftijd aan de gevolgen van TBC.

Een foto toont ons zijn weduwe met haar dochtertje Amandine. Op de achtergrond haar gesneuvelde echtgenoot. Meer hierover: zie "Denderhoutem in den Grooten Oorlog" van Luc Pots.

1. Irma De Schrijver, 2. ? (Felix Provost), 3. Maria Temmerman
4. Jozef Temmerman, 5. Augusta Ouvry, 6. Eulalie De Vos

Jozef Emiel

(° Kozen, 01-01-1890 en † Erembodegem, 28-07-1960) de nummer vijf in het gezin, stond op het punt te trouwen met Helena De Schrijver uit Denderhoutem, maar het huwelijk werd uitgesteld wegens de onzekere oorlogssituatie.

Jozef moest geen soldaat worden gezien reeds meerdere broers uit het gezin hun dienstplicht hadden verricht in het leger en tevens omdat hij aan de spoorwegen werkte. Later werd hij wel opgeëist door de Duitsers.

Antonius Augustus

(° Kozen, 02-02-1893 en + 28-03-1973 en gehuwd met Hilde Marie Schmitt, ex. Ohio-USA).

Toen de oorlog uitbrak was Antonius zich bewust dat zijn familie en zijn vaderland in gevaar was en vond het zijn plicht hen te helpen. Hij emigreerde naar de USA en meldde zich als vrijwilliger bij het Amerikaanse leger. Hij werd ingelijfd bij de Rainbow Division (regenboog divisie) in Ohio. Met de legerleiding had hij een overeenkomst dat een gedeelte van zijn soldij zou overgemaakt worden aan zijn ouders te Denderhoutem. Eens het Amerikaans leger Europa ter hulp kwam werd hij ingeschakeld aan de frontlijnen in Noord-Frankrijk. In augustus 1918 schreef Generaal Charles T. Menehor een open brief aan zijn officieren en manschappen om hen te feliciteren voor hun strijdlust.

Jullie verbleven 110 dagen aan het front. Nadien onmiddellijk ingezet in het Champagnefront waar tijdens de kritische dagen van juli de eer hadden de enige Amerikaanse Divisie te zijn die samen met Generaal Gouraud's leger, dat zo glorieus gehoorzaamde aan het commando "we zullen staan of sterven" en door haar aanval de Duitse aanval teniet deed en zo het offensief van Reims mogelijk maakte. Vanuit Champagne werden jullie ingezet in de slag om de Marne. Achtereenvolgende overwinningen verdreven de vijandelijke divisies. Voor de strijd aan de Ourq heeft de Oppergeneraal van het 1ste Legercorps jullie officieel geluk gewenst. Alle rangen en diensten hebben hun bijdrage geleverd tot dit succes en ik wens aan iedere man van dit commando mijn waardering uit te spreken voor zijn toegewijde en moedige inspanning. Ten opzichte van onze gevallen kameraden dragen wij de heilige plicht de reputatie te handhaven, waar zij voor gestorven zijn. De invloed van onze daden op onze geallieerden en op onze vijanden kan niet onderschat worden, want wij waren één van de eersten door ons land naar Frankrijk afgevaardigde divisies om de wereld te tonen dat wij kunnen vechten'

Het ging er zeer hard aan toe in de gevechtlijnen. Vechten, honger en kou waren schering en inslag. Om te overleven bedelden zij bij de boeren voor wat voedsel en vermits zij geen Frans kenden werden alle middelen aangewend om hen verstaanbaar te maken.

Bij de gevechten werd hij tot drie maal toe 'bevangen' door het gevaarlijke mosterdgas. Hij werd zelfs voor dood achtergelaten, maar telkens wist hij dit te overleven.

Na de oorlog keerde hij terug naar de Verenigde Staten en vernam dat de overheid haar belofte niet had volbracht in verband met de geldelijke steun aan zijn ouders. Met tussenkomst van zijn congressman werd deze nalatigheid rechtgezet.

Hij kreeg in 1919 wegens zijn verdiensten de documenten voor naturalisatie en een ticket naar België om er zijn familie te bezoeken. In zijn geboorteland verkreeg hij de nodige documenten nodig voor het bekomen van een Amerikaans paspoort.

In zijn nieuw thuisland werd er weinig gepraat over de gruwelijke oorlogsomstandigheden.

Franciscus Achilles

Denderhoutem, 04-01-1896 en + Erembodegem, 05-03-1934 en gehuwd met Augusta Ouvry geboren in Oostende op 18-02-1900 en overleden in Detroit op 07-09-1975. Hij zou avontuurlijk aangelegd geweest zijn en reisde Europa rond met een circus. Hij was 18 jaar op het ogenblik dat de oorlog uitbrak. Het thuisfront ontving een 'portret' met de tekst:

Beste Broeder en Peter
Met deze laat ik u weten alsdat ik uwen brief goed ontvangen hebt waarin ik vernam dat gij de mijnen ook ontvangen hebt. Ik heb gisteren aan mijn zus Poldine ook eenen brief gehad en nu zend ik u mijn portret met eene voor moeder en eene voor Poldine. Gelief ze dan naar te zenden waar ze moeten zijn. Lieve Peter ik hoop dat die naar moeder ook u zal toekomen. Achteraftzend ik u eenen brief nu heb ik geene tijd. Beste groeten van uw peter en een dikke kus van uwe Achille Temmerman.
Nanthouille (Oise)

Het moet ons dan ook niet verwonderen dat hij op dat moment ergens aan de Franse kust vertoefde. Daar ontving hij van zijn zes jaar oudere broer Jozef, een briefkaart met volgende tekst: 'nu ge ginder verblijft, maak van de gelegenheid gebruik om eens uw broeder Antoine te bezoeken.' Achilles snapt de insinuatie en monsterte aan op een schip (als scheepsjongen?) en maakte de overtocht. Zijn kleinzoon Marc schreef uit Detroit naar zijn familie in Haaltert:

'Achilles heeft een dagboek bijgehouden waaruit de volgende informatie :

Hij trad bij het Canadese leger in 1914 of 1915 in de provincie Manitoba; in de stad Saskatchewan. In zijn dagboek beklagt hij er zich over de vele marcheertochten die de soldaten moeten doen. Hij maakte er vele vrienden en van verschillende onder hen staat de naam en het adres in zijn dagboek vermeld .

In 1917 zwaait hij af uit het Canadese leger in Quebec, Montreal, keert terug naar Europa en vervoegt zich bij het Belgische leger. Hij werd gekwetst en het laatste wat in zijn dagboek staat dateert van begin, vermoedelijk januari 1918 . Hij schrijft dat ze op 27-28 gedurende twee uur en een half onder een bombardement zaten maar hij schrijft niet waar . Waarschijnlijk raakte hij daar gewond en was tijdelijk verblind door mosterdgas. Er werd aan het dagboek niets meer toegevoegd .

Navraag bij het Canadese leger omtrent mijn grootvader bleek dat hij daar vermeld staat onder Franciscus Achilles Temmerman'.

Lutte en duel' door de vrienden van het kamp.
Uiterst rechts: Achilles Temmerman.

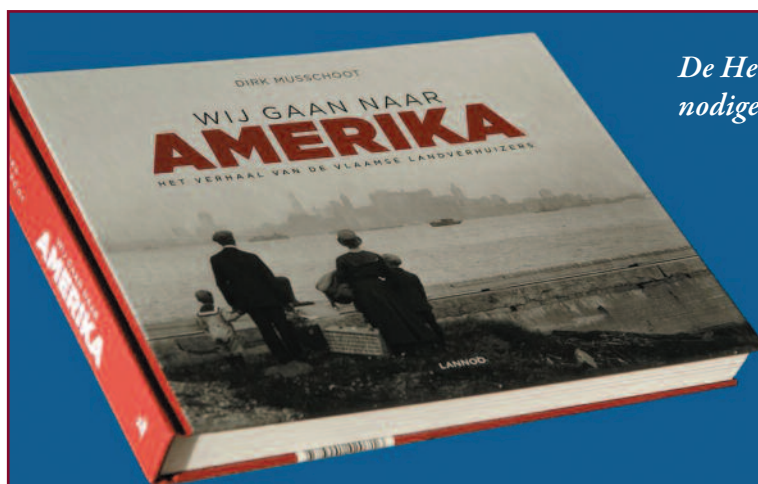
Achilles had geen vaste woonst en pendelde enkele malen naar België . Hij was een knap vakman (schrijnwerker), doch verloor zijn job tijdens de oorlogsjaren in de U.S. met alle gevolgen van dien. Noodgedwongen keerde hij definitief terug naar België waar hij stierf ten gevolge van diabetes, amper 38 jaar jong.

Dit is mijn indruk die ik overhoud aan gebeurtenissen die mijn familieleden meemaakten in de periode 14-18. Merkwaardig genoeg, spraken zij heel weinig over de dramatische ervaringen die zij meemaakten.

De verhalen van WO II liggen uiteraard dichterbij ons.

Maar de ervaringen van ouders, ooms en tantes uit 'De Grooten Oorlog' waren als het ware ondergesneeuwd door de snelheid waarmee ze weer werden ondergedompeld in de ellende van WO II.

Frieda Temmerman - Haaltert

*De Heemkundige Kring en het Davidsfonds
nodigen uit:*

Voorstelling boek

Vrijdag

5 maart 2015 • 20u

HOC Heldergerm

Sfeerbeelden Daensvieringen

Onthulling gedenkplaat Bergstraat Kerksken

21 september 2014

Daenscantate St.-Gorikskerk Haaltert

2 november 2014

Kerksken

- Familie De Pauw-De Schrijver ca. 1927
- Aanstelling onderpastoor Van den Bossche, ca. 1935
- Pastoor Van Hoeymissen, oprichter kantschool
- De fanfare in de Watervoor
- De Hollestraat met H. Godelievekapel
- 1945, herinnering bezoek veldmaarschalk Montgomery
- Détail Ferrariskaart, 1770
- Vredestoet, 1945
- Verbouwing parochiekerk, 1892
- Kerksken, Godelievedorp
- Sint Martinuskerk, 16e eeuw
- 1990, instorting toren en gedeelte van het kerkschip

